

N Beroepsregl - AREI - ARAB A
MH/EDJ/AS
737-2015

Brussel, 15 december 2015

ADVIES

over

**DE PROBLEMEN M.B.T. HET GELIJKVORMIGHEIDSONDERZOEK EN HET
CONTROLEBEZOEK VAN LAAGSPANNINGSINSTALLATIES (ARTIKEL 270
EN 271 AREI) EN HET CONTROLEBEZOEK VAN HIJS- EN HEFWERKTUIGEN
(ARTIKEL 281 ARAB)**

De Hoge Raad heeft kennis genomen van toepassingsproblemen die de beroepsbeoefenaars in de praktijk ondervinden bij de verplaatsbare, mobiele of tijdelijke installaties met betrekking tot het gelijkvormigheidsonderzoek en het controlebezoek van laagspanningsinstallaties (art. 270 en 271 AREI) en het controlebezoek van hijs- en hefwerktuigen (art. 281 ARAB).

Na raadpleging van de betrokken beroepsorganisaties van de sectorcommissies 5 - Bouw, 7 - Ambulante handel en 8 - Horeca, toerisme en ontspanning, heeft de Hoge Raad op 15 december 2015 onderstaand advies op eigen initiatief uitgebracht.

CONTEXT

De Hoge Raad wijst in dit advies op een aantal toepassingsproblemen die de beroepsbeoefenaars in de praktijk ondervinden bij de verplaatsbare, mobiele of tijdelijke installatie met bepaalde bepalingen van de reglementering inzake het algemeen reglement op de elektrische installaties (AREI). Daarnaast wenst hij op te merken dat de bepalingen inzake de periodieke controle van hijs- en hefwerktuigen van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (ARAB) te weinig rekening houden met de organisatorische omstandigheden waarin de beroepsbeoefenaars werken.

STANDPUNTEN

1. Gelijkvormigheidsonderzoek en controlebezoek van laagspanningsinstallaties (artikel 270 en 271 AREI)

Bij de verplaatsbare of mobiele installaties (foorinstallaties, rondreizende kooplui,...) en de tijdelijke installaties (bouwplaatsen, kermistenten, tentoonstellingsinstallaties, evenementinstallaties,...) rijzen er problemen met betrekking tot de praktische toepassing van de wettelijke bepalingen inzake het gelijkvormigheidsonderzoek en de interpretatie van de wettelijke bepaling inzake het controlebezoek van laagspanningsinstallaties.

1.1. Artikel 270 AREI : gelijkvormigheidsonderzoek (indienststellingskeuring)

Het AREI bepaalt in artikel 270 dat “elke laagspanningsinstallatie, zelfs deze gevoed via een privé-installatie, met uitzondering van luchtlijnen en ondergrondse leidingen van openbare elektriciteitsnetten moet vóór de ingebruikname van de installatie aan een gelijkvormigheidsonderzoek onderworpen worden ...” Eveneens moet “elke laagspanningsinstallatie na belangrijke wijziging of beduidende uitbreiding van de bestaande installatie gecontroleerd worden of deze conform met de reglementaire voorschriften uitgevoerd werden. Dit gelijkvormigheidsonderzoek beperkt zich tot het bijgevoegde of gewijzigde gedeelte van de installatie...”

De Hoge Raad wenst op te merken dat de woorden “na belangrijke wijziging” ruimte laten voor interpretatie. In de praktijk wordt vastgesteld dat het verplaatsen van de elementen van een installatie worden beschouwd als een belangrijke wijziging met als gevolg dat telkens een nieuwe dienststellingskeuring voor de installatie moet gevraagd worden. De elementen van de installaties die op een plaats gebruikt worden en die reeds individueel over een dienststellingskeuring beschikken moeten hierdoor terug een keuring doorlopen wanneer deze elementen op een andere plaats worden geïnstalleerd. Deze keuring moet gerealiseerd worden door een erkend keuringsorganisme.

De Hoge Raad merkt op dat de beroepsbeoefenaars van verplaatsbare, mobiele en tijdelijke installaties en in het bijzonder deze van de event toeleveranciers flexibel moet kunnen omgaan met de eisen van hun klanten wat onder meer inhoudt dat zij vlot en dynamisch moeten kunnen inspelen op last minute (weekend) aanvragen. Echter het op tijd kunnen bereiken van een erkend keuringsorganisme voor het laten keuren van een verplaatsbare, mobiele of tijdelijke installatie is soms onmogelijk.

De Hoge Raad draagt de veiligheid hoog in het vaandel maar vraagt om geen overbodige lasten aan de ondernemingen op te leggen. Hij stelt daarom voor om in het AREI een duaal systeem in te voeren waarbij ondernemingen voor de uitvoering van artikel 270 AREI de keuze hebben om ofwel de indienststelling van de installatie te laten keuren door een erkend keuringsorganisme of om onder bepaalde voorwaarden het alternatief van het systeem van “interne controle” te gebruiken.

Het systeem van “interne controle” moet gepaard gaan met voorwaarden die de veiligheid waarborgen. De Hoge Raad stelt voorwaarden voor die betrekking hebben op de vereisten waaraan de ondernemer moet voldoen. Aan alle voorwaarden dient cumulatief voldaan te worden. Aldus wordt de vereiste veiligheid op zijn minst even doeltreffend verzekerd dan door de huidige vigerende bepalingen.

Voorwaarden voor de ondernemer:

- De onderneming moet voldoen aan de vestigingsvoorwaarden voor de activiteit van elektrotechniek zoals vastgelegd in het koninklijk besluit van 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming.
- De ondernemer is verplicht om jaarlijks een basisconcept voor te stellen en te laten keuren door een officieel keuringsorganisme. Het basisconcept (puzzelschema van de bouwstenen) omvat alle mogelijke elementen (generatoren, stroomkasten, kabels, ...) die ingezet zullen worden om een laagspanningsinstallatie operationeel en veilig te maken. Dit basisconcept duidt de filosofie van werken aan binnen elk bedrijf.
- Van ieder element moet er een dossier samengesteld worden waarin volgende informatie beschikbaar is :
 - een indienststellingscertificaat;
 - een certificaat m.b.t. de CE conformiteit;
 - een dossier inzake de externe invloed waarin duidelijk wordt vermeld in welke externe omstandigheden (temperatuur, vochtigheidsgraad, hoogte, ontploffingsgevaarlijke zones, ...) het toestel ingezet mag worden.
- Alle werknemers van het bedrijf die instaan voor onderhoud, installatie of testen van elektrisch materiaal op verplaatsbare, mobiele of tijdelijke installaties moeten op zijn minst over een BA4 verklaring beschikken. De ingebruikname en het controleren van de aardingspin moeten verricht worden door een BA5 verklaarde persoon. De BA5 verklaarde persoon die een kwaliteitscontrole verricht kan tot een betere veiligheid bijdragen aangezien de controle geen momentopname is zoals dit wel het geval is bij een erkend keuringsorganisme. Deze persoon beschikt overigens over het voordeel dat hij de materialen kent waarmee de onderneming werkt.
- Erkende keuringsorganisaties hebben steeds de mogelijkheid om steekproefsgewijze controles ter plaatse te verrichten. Er zal hiervoor een kwaliteitssysteem met meldingsplicht moeten ingevoerd worden die de steekproefsgewijze controles door een onafhankelijke derde partij mogelijk maakt. Het kwaliteitssysteem moet verder besproken en uitgewerkt worden met de betrokken partijen.

1.2. Artikel 271 AREI : periodieke controle

Het AREI bepaalt in art. 271 dat elke laagspanningsinstallatie, zelfs deze gevoed via een privé-installatie, met uitzondering van luchtlijnen en ondergrondse leidingen van openbare elektriciteitsverdeelnetten, aan een controle moet onderworpen worden, hetzij door een erkend organisme, hetzij door de overheid hiervoor bevoegd of ermee belast en dit om de 25 jaar voor de huishoudelijke installaties, om de 13 maand voor de foorinstallaties en om de 5 jaar voor de andere installaties.

De Hoge Raad merkt op dat er onduidelijkheid heerst bij de tijdelijke installaties (bouwplaatsen, evenementinstallaties, ...) omtrent de vraag of laagspanningsinstallaties die gebruikt worden periodiek om de vijf jaar gecontroleerd moeten worden of dat er gelet op de aard en het gebruik van deze installaties en rekening houdend met de reglementaire bepalingen betreffende het preventiebeleid het eerder wenselijk is om deze installaties te beschouwen als analoog met foorinstallaties, waarvoor om de 13 maanden een controlebezoek voorzien is. Hij pleit ervoor om interpretatieproblemen inzake de effectieve periodiciteit te vermijden door het begrip "foorinstallatie" te vervangen door "verplaatsbare, mobiele of tijdelijke installaties".

2. Controlebezoek van hijs- en hefwerktuigen (artikel 281 ARAB)

Elk hefwerktuig moet volgens artikel 281 van het ARAB minstens om de twaalf maanden onderworpen worden aan een nauwkeurig en volledig onderzoek, uitgevoerd door een erkend organisme. Daarenboven moeten de kabels, kettingen, haken, stangen, schijven, zwingels, remmen, slagnokken en andere om het even welke delen die, ten opzichte van de veiligheid, van belang zijn, ten minste om de drie maanden onderzocht worden.

Hierop bestaat een uitzonderingsregel. Indien de stukken deel uitmaken van toestellen die uitsluitend dienen voor goederenvervoer en die slechts zelden gebruikt worden, mag de frequentie van die onderzoeken, op eensluidend advies van het erkend organisme zodanig verminderd worden dat gedurende de tijdsruimte begrepen tussen twee opeenvolgende onderzoeken deze stukken niet meer gebruikt worden dan gedurende een regelmatig gebruik van drie maanden. De tijdsruimte tussen twee onderzoeken mag evenwel geen twaalf maanden overschrijden.

De Hoge Raad wenst dat voor alle hijs- en hefwerktuigen, uitgezonderd machines, bij normaal gebruik een jaarlijkse "grondige" controle wordt voorzien. Door de driemaandelijke periodiciteit voor takels, kabels, kettingen, ... terug te dringen naar een jaarlijkse maar grondige keuring wordt tegemoet gekomen aan de organisatorische complexiteit om alle materiaal vier maal per jaar ter beschikking te houden wat zowel organisatorisch als financieel belastend is en wordt rekening gehouden met het gegeven dat bepaalde materialen slechts sporadisch gebruikt worden. Momenteel worden bij periodieke controles enkel de staat van de toestellen nagegaan aan de hand van een visueel onderzoek zonder demontages en last. De Hoge Raad is van mening dat ondanks de minder frequente controles door het invoeren van een jaarlijkse maar weliswaar grondiger controle die zich niet enkel beperkt tot de zichtbare gebreken er een veiliger gebruik zal gegarandeerd worden.

3. Aandachtspunten

De Hoge Raad wenst dat zowel tussen de verschillende overheidsdiensten onderling als binnen elke bevoegde dienst er een uniforme interpretatie van de bepalingen van het AREI en/of het ARAB wordt gehanteerd. De beroepsbeoefenaars stellen vast dat de brandweerdiensten/keuringsinstellingen bij het uitoefenen van hun taken onderling niet altijd dezelfde interpretatie en normen hanteren.

Zo voorziet artikel 271 AREI dat elke laagspanningsinstallatie aan een periodieke controle moet worden onderworpen. In de praktijk wordt dit soms verkeerd toegepast als het verrichten van een periodieke controle voor elk element (generatoren, stroomkasten, kabels ...) van de installatie die gebruikt wordt. De Hoge Raad vraagt daarom aan alle overheidsdiensten om onder andere de interpretatie met betrekking tot het gelijkvormigheidsonderzoek en het controlebezoek van laagspanningsinstallaties (art. 270 en 271 AREI) uniform toe te passen.

Hij vraagt tevens aan de bevoegde overheidsdiensten om op aangewezen plaatsen zoals stadspoleinen, dorpspleinen... meer vaste en gecontroleerde aardingspinnen te voorzien, wat de veiligheid enkel te goede kan komen.

BESLUIT

De Hoge Raad merkt op dat de beroepsbeoefenaars in de praktijk problemen ondervinden bij de verplaatsbare, mobiele en tijdelijke installaties met betrekking tot de praktische toepassing van de wettelijke bepalingen inzake het gelijkvormigheidsonderzoek en met de interpretatie van het controlebezoek van laagspanningsinstallaties (art. 270 en 271 AREI). Hij wijst eveneens op het feit dat de bepalingen inzake de periodieke controle van hijs- en hefwerktuigen van het ARAB (art. 281) te weinig rekening houdt met de organisatorische complexiteit waarmee de beroepsbeoefenaars te maken hebben.

Voor de indienststellingskeuring (art. 270 AREI) vraagt de Hoge Raad om een duaal systeem in te voeren waarbij ondernemingen kunnen kiezen om de installatie te laten keuren door een erkend keuringsorganisme of om onder bepaalde voorwaarden te opteren voor een keuring via het systeem van “interne controle”.

Inzake het controlebezoek is de Hoge Raad van mening dat in artikel 271 AREI het begrip “foorinstallaties” beter moet worden omschreven en stelt voor om deze te vervangen in “verplaatsbare, mobiele of tijdelijke installaties”.

Daarnaast vraagt hij om de frequentie van de periodieke controle van alle hijs- en hefwerktuigen (art. 281 ARAB) bij normaal gebruik terug te dringen naar een jaarlijkse grondige controle en vraagt hij onder meer aandacht voor het hanteren van een uniforme interpretatie inzake de regelgeving tussen zowel de verschillende overheidsdiensten onderling als binnen elke bevoegde dienst.

De Hoge Raad vraagt om de voorstellen in dit advies te implementeren opdat het AREI en het ARAB beter tegemoet zouden komen aan de werkomstandigheden van de beroepsbeoefenaars van verplaatsbare, mobiele en tijdelijke installaties, zonder afbreuk te doen aan het belang van de veiligheid.